

"Enkeltmannsforetak eller AS?"

Møteplass for landbruksbasert reiseliv, 14.2.2008

Regnskapsfører og bonde Hans Solberg

1) Hva er næringsvirksomhet og som er skattepliktig?

"Det drives en **vedvarende** virksomhet for **egen regning og risiko** med **økonomisk vinning for øye**".

- Hva er lønn og hva er næring?
- Hva er næring og hva er kapitalinntekter?

2) Hvor søke hjelp for å komme i gang med eget firma

- Næringsrådgiver i kommunen
- Innovasjon Norge
- Landbrukskontoret
- Fylkesmannen
- Regnskapsfører/revisor
- Ressurspersoner/nettverk.

3) Gjeldende bokføringsregler

Regnskapslov og bokføringslov.

Mindre foretak har begrenset regnskapsplikt/bokføringsplikt, dvs et "skattemessig årsoppgjør" etter bokføringsloven.

Ajourhold av regnskapet: Mer enn 300 bilag pr år min. ajourføring hver 4. måned.

Krav til inngående faktura:

- Selgers navn og org.nr + mva (dersom selger er reg i mva manntallet)
- Fakturanr.
- Dato for utstedelse og sted for levering av ytelsen.
- Kjøpers navn og adresse
- Ytelsens art og omfang
- Vederlag og spesifisering av merverdiavgift.

Kontantkvittering – til dels samme krav som for inngående fakt.

Kontantkjøp under kr 1000 (eks. bensinregning), ikke krav om kjøpers navn på kvitteringen.

Utgående fakturaer:

- Forhåndsnr og ellers innhold som inngående fakt.

Kontantsalg:

Krav om kasseapparat.

Unntak ved sporadisk kontantsalg (eks juletresalg, ambulerende kontantsalg) som årlig er under 3 G (kr 200.436 + mva)

Føres da i innbunden bok.

Egen skattetrekkkonto hvis ansatte.

4) Råd vedr. regnskapet og bokføringen.

Ha egen bankkonto for næringen. Her blandes ikke inn private bilag.

Ta ut en rund sum til privatforbruk hver måned.

Tlf og strøm betales av driftskontoen som fordeles mellom privat og næring i regnskapet.

Orden i bilag.

For å få skatte- og avgiftsmessig fradrag, husk at bilaget må utstedes på hovedutøver/den som står reg. i avgiftsmanntallet og påse at utsteder av bilaget har påført sitt org.nr med tillegg av bokstavene MVA.

5) Ansettelser

Lovverk: Folketrygdloven, Arbeidsmiljøloven, Ferieloven og Lov om obligatorisk tjenestepensjon

Ansettelse:

- Arbeidsavtale (Arbeidsmiljøloven §14-6)
- Innmelding NAV
- Obligatorisk tjenestepensjon
- Skattetrekk på egen skattetrekkkonto

6) Skatt

Alminnelig inntekt

Alle skattepliktige inntekter – alle fradrag = alminnelig inntekt

Alminnelig inntekt danner grunnlag for nettoskatter

Personinntekt

Lønn + pensjoner + trygder + personinntekt i næring = personinntekt.

Danner grunnlag for bruttoskatter og pensjonspoeng.

7) Foretaksmodell, deltakermodell og aksjonærmodell

- Foretaksmodell for enkeltpersonforetak
- Deltakermodell for deltakerlignende selskap
- Aksjonærmodellen for aksjeselskaper.

8) Registrering av firma

Enkeltmannsforetak

Enhetsreg. Brønnøysund (gratis)

Evt også foretaksregisteret (kr 2500)

Merverdiavgiftsmanntallet.

ANS / DA

Foretaksregisteret (AS 6000/Ans 2500)

Merverdiavgiftsmanntallet

9) Valg av selskapsform

Valg av selskapsform er en viktig beslutning som vil få betydning for din handlefrihet, ditt ansvarsforhold, den personlige risiko og skattemessige forhold

Valg mellom enkeltmannsforetak, ANS/DA, A/S

Ved årlig overskudd under 400.000 vil i de fleste tilfelle enkeltmannsforetak eller ANS/Da være å foretrekke.

10) Risiko

Ditt personlige ansvar for firmaets gjeld og forpliktelser. Dette kan begrenses ved valg av selskapsform.

Risikoen for å ikke tjene penger og å gå konkurs. Dette kan du ikke gardere deg mot.

11) Enkeltmannsforetak

Et enkeltmannsforetak er et ansvarlig foretak med en eier og er det enkleste å etablere. Krav til at eieren er myndig og at foretaket har forretningsadresse i Norge. Eierens belastes med den skatt foretaket ilignes og hefter med hele sin formue for selskapets gjeld.

Fordeler/ulemper:

- Billig/gratis å etablere
- Frivillig med regnskapsfører
- Regnskapsplikt
- Sosiale rettigheter er dårlig (vurdere å tegne private tilleggforsikringer. Opparbeider ingen rettigheter til dagpenger.
- Skatt. Underskudd kan trekkes fra i eierens alminnelige inntekt.
- Gratis å avvikle
- Høy skatt (ca 48%) ved høy inntekt

Enkeltmannsforetak passer for virksomhet med lav risiko, få eiendeler, er i oppstartfasen.

12) Ansvarlig selskap (ANS og DA)

Et ansvarlig selskap må ha minst to myndige eiere utenfor konkurskarante, ha forretningsadresse i Norge og være registrert i Foretaksregisteret. Jfr selskapsloven. Krav om selskapsavtale.

Et ansvarlig foretak beskattes ut fra resultatet (overskuddet) og skatten betales av eierne.

ANS: Eierne hefter med hele sin formue fullt ut og er solidarisk ansvarlig (en for alle og alle for en) for selskapets gjeld.

DA: Hefter bare for sin del av selskapets økonomiske forpliktelser.

Ikke arbeidsgiveravgift for godtgjørelse til eierne

Revisjonspliktig ved flere enn 5 deltakere og 5 mill i salgsinntekter.

13) Aksjeselskap

Et aksjeselskap er et selskap med begrenset ansvar, det vil si at eierne i alminnelighet bare hefter for det beløp som de har skutt inn som aksjekapital (min. kr 100.000). Aksjeselskaper er regulert gjennom Lov om aksjeselskaper.

Fordeler:

- Ansvar begrenset til aksjekapitalen
- Underskudd kan fremføres i AS
- Flere sosiale rettigheter som sykepenger, opparbeider rett til dagpenger.

Ulemper:

- revisorplikt
- registreringskostnader kr 6000
- mer formalia, skjemaer og lignende, innsending Brønnøysund
- arbeidsgiveravgift (eierne tar ut lønn som lønnstakere)
- kostbart å avvikle

Passer godt for flere eiere, minimal risiko for eierne, mange ansatte, høy omsetning og høy risiko

Kausjonist/garantist for lån tatt opp i AS

14) Dette skiller selskapsformene

	Enkeltn.foretak	ANS/DA	AS
Antall eiere	1	2 eller flere	1 eller flere
Regnskapsplikt	Ja	Ja	Ja
Revisorplikt	Nei	Nei/Ja	Ja
Oppstart og driftskostn	Lave	Middels	Høye
Skatt på overskudd	35,8/50,7%	28%	28%
Marginalskatt på penger			
Som tas ut av firma	35,8/50,7%	48,1%	4

Det å spare skatt blir i mange tilfelle tillagt litt for stor betydning ved vurdering av selskapsform. Risikovurderingen bør tillegges større vekt. Husk også på at skatteinntektene blir brukt til å løse samfunnsgoder, sikre trygd (sykepenger/uførepensjon/alderspensjon/sykehusbehandling)

15) Case 1

Et firma har et overskudd på 500.000
Eieren ønsker å ta ut lønn på 400.000
Hvilken selskapsform bør velges?

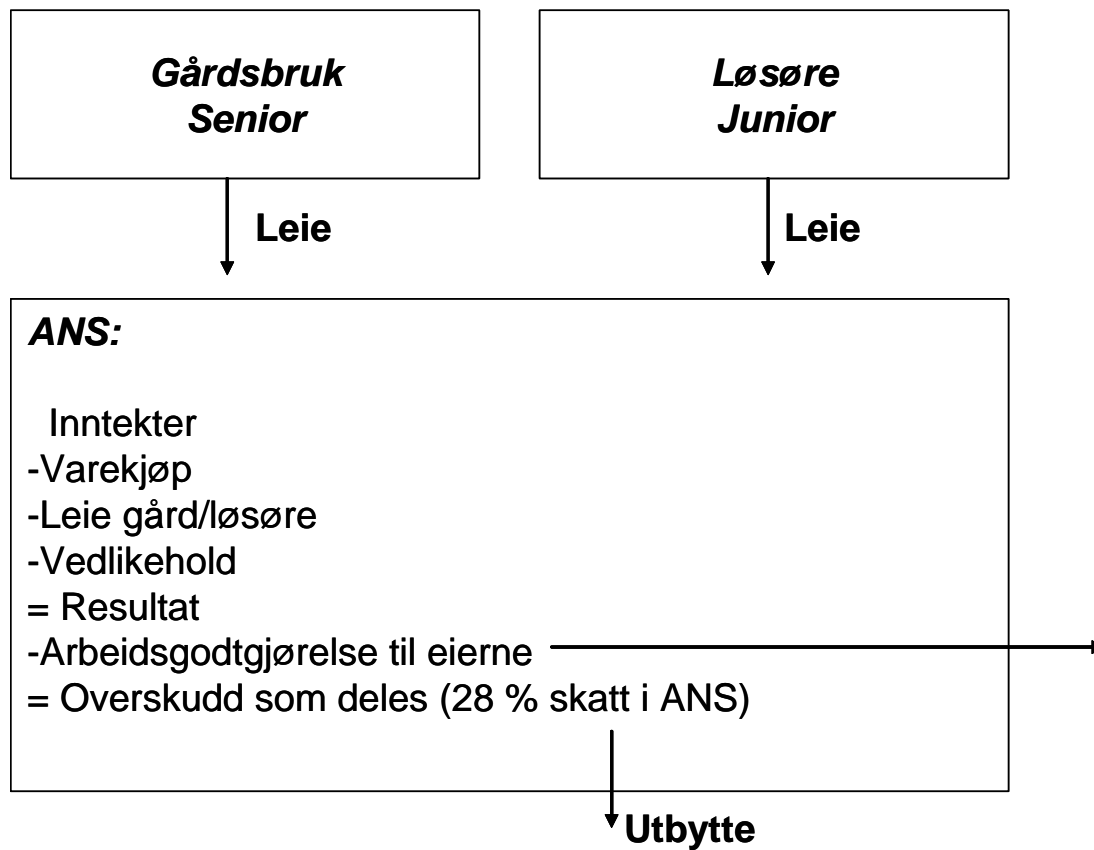
Enkeltmannsforetak

Resultat	500000	1000000
28% skatt	130000	269700
7,8% trygdeavgift	39000	78000
9% toppskatt over 400'	9000	65000
	<u>178000</u>	<u>412700</u>
	322000	587300
Bruker privat	-267000	-267000
til sykepengeforsikring	<u>-10000</u>	<u>-15000</u>
"Blir igjen til sparing	45000	305300

AS

Resultat	500000	1000000
Lønn eier	-400000	-400000
Aga på lønn	-56400	-56400
Revisjonshonorar	-15000	-15000
	<u>28600</u>	<u>528600</u>
28% skatt på resultat i As	-8120	148000
"blir igjen i firmaet"	20480	380600

Lønn	400000
skatt på lønnsinntekt	-133000
Eieren disponibelt privat	267000

16) Case 2: "Gårds ANS". Indre selskap**17) Flere selskaper**

- Eiendomsselskap
- Driftsselskap

Eks. leie bort driftsbygninger fra gårdsbruket til driftsselskapet.
Driftsselskapet org som AS for å minske risiko.

Ved kjøp av forretningseiendom, legge dette i eget AS og ha egen driftsselskap.

18) Bruksendring av landbruksbygg

Landbruksbegrepet. I LNF-områder er det tillatt med bygge- og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til stedbunden næring. Dette begrepet er knyttet til bygninger, anlegg eller bruk som det av hensyn til driften av næringen er nødvendig å plassere på stedet. Annen næringsvirksomhet basert på utnyttelse av gårdens eget ressursgrunnlag vil også inngå i landbruksbegrepet.

Plan og bygningslovens § 81 "driftsbygninger i landbruket" der en ikke trenger byggesøknad, men kun sender melding til kommunen.

Landbruksdepartementet har 2005 lagd en veileder "plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss" vedrørende dette.

Ved bruksendring – ta også en gjennomgang med forsikringsselskapet.